

ASAF GAVRON

Osada na pahorku

První román z prostředí izraelských osad
na Západním břehu

PISTORIUS & OLSANSKA

Asaf Gavron

Osada na pahorku

ASAF GAVRON

Osada na pahorku

Z hebrejštiny přeložila
Magdaléna Křížová

Pistorius & Olšanská
Příbram 2017

Tato kniha vyšla s laskavým přispěním
Ministerstva kultury ČR,
Nadace Český literární fond
a Velvyslanectví Státu Izrael.

Copyright © 2014 by Assaf Gavron
Translation © Magdaléna Křížová, 2017

ISBN 978-80-7579-020-0 (PDF) ISBN
978-80-87855-81-2 (tištěná kniha)

Věnováno Hile, Gali a Maje

Prolog

Pole

Na počátku byla pole. Tenkrát ještě bydlel Otniel Asis v osadě Maale Chermeš a jen tak pro vlastní potěchu choval na dvorku před domkem kozu a pěstoval si na záhonku rukolu a třešňová rajčata. Kozu pořídil dětem, rukolu a rajčátka vysel pro svou ženu Ráchel, aby měla čerstvé do salátu. I viděl Otniel, že je to dobré, a protože ho zaměstnání účetního omrzelo, vyhlédl si pozemek patřící ještě k území osady, kde chtěl zkusit pěstovat zeleninu ve velkém. Jenomže jeho políčko sousedilo s vinohradem jiného osadníka, který ze zdejší révy vyráběl butikové víno a dodával ho na stoly telavivské restaurace Zlaté jablko a do dalších luxusních podniků – dokonce tvrdil, že má mezi odběrateli i pár sklípku v údolí francouzské řeky Dordogne a několik restaurací v Paříži. Vinař nad Otnielovými plány ohrnul nos a prohlásil, že má od obecního úřadu povolení vysadit právě na tomhle svahu novou vinici – zdejší prst, chladné podnebí v zimě a vlahé letní noci mají totiž mimořádně příznivý vliv na kvalitu hroznů a jedinečný terroir dodává vínu kulaté tělo a květinový buket.

Otniel tedy ustoupil a dál vyrážel na toulky po okolí, protože hluboce miloval krajinu země izraelské, stejně jako miloval samotou, modlitbu a chůzi. Poněvadž dal sbohem práci účetního, mohl si dovolit chodit zarostlý vousem a oblékat se už jen do zemědělských montérek. Šplhal roklinami podél bystrín a vykračoval si po vrcholcích pahorků, až jednoho dne dospěl na ladem ležící, nepřilíši kamenitý pahorek, kam nezasahoval olivový háj rolníků ze sousední arabské vesnice Harmiš. I pravil Otniel v srdci svém: „Zde se budou rozkládat má pole.“

A začal experimentovat s nejrůznějšími plodinami: vysadil okurky a rajčata, petržel a koriandr, cukety a baklažány, ředkvičky a hlávkový salát. Jenže rostliny sklápěly hlavu pod žářem slunečních paprsků, před zimními mrazíky oněměly úžasem a padaly hromadně za obět myším a želvám. Nakonec Otniel zakotvil u pěstování chřestu na venkovních záhonech a žampionů ve skleníku a samozřejmě se dál staral i o pár záhonků rukoly a cherry rajčátek, která jeho žena Ráchel a dcery Gitit a Dvora s oblibou zobaly místo slunečnicových semínek.

Mezitím zažádal oblastní radu o koncesi pro zemědělské podnikání na vybraném pozemku a také o souhlas umístit na pozemku přepravní

kontejner, který hodlal využívat jako skladiště a současně i jako kancelář. Vojenská správa je sice u podobných projektů vázána povinností vyčkat na schválení celostátních úřadů, výjimku však představují případy spadající pod legislativu z období britského mandátu, takže Otniel Asis prohlásil: „Jistěže z období mandátu, jak je libo, bratři Židé,“ a povolení bez průtahů získal, aniž se o tom celostátní úřady dozvěděly.

Přestěhoval na pahorek kozu a vzal si půjčku, aby mohl pořídit dalších pět kousků. Pravidelně je dojil a jejich lahodné mléko nosil v bandaskách domů, kde z něj s pomocí Ráchel zkoušel tlouct máslo a vyrábět sýr. Otnielovi se v zasnění zachvělo chřípí, když si představil, jak si tu časem postaví malou, ale moderně vybavenou rodinnou mlékárnu, a i tu révu si tady vysadí a začne vyrábět víno nesrovnatelně lepší než souseď s celým tím svým údolím Dordogne, jen ať pukne závistí!

Oddělení Světové sionistické organizace pro osídlování Izraele mu dalo podepsat smlouvu na připojení k dvacetikilowattovému generátoru a Otniel zažádal o stavební povolení pro strážní budku, protože Arabové z nedaleké vesnice Harmiš mu chodili krást z pole zeleninu. Otniel pak ještě několikrát hlídal pozemek sám, vyzbrojený vlastní pistolí značky Desert Eagle Mark VII. Většinu času ale přístřešek zel prázdnotou, protože o úrodu přišel Otniel jen jednou, načež s pár dalšími osadníky vyrazil do vesnice, kde ztropil povyk a střílel do vzduchu, aby si to příště vesničané raději dvakrát rozmysleli, než se vydají zase pytláčit.

Jedním z těch osadníků byl i Uzi Šimoni, zavalitý Žid s mohutným plnovousem, muž hluboce oddaný myšlence velkého Izraele a Otnielův spolužák z jeruzalémské ješivy u Merkaz ha-Ray, kde se soustřeďovala středoškolská mládež nábožensko-sionistického proudu – Otniel tam studoval až do chvíle, kdy se rozhodl opustit běžnou životní dráhu zbožného mládence a dobrovolně narukoval do elitního bojového oddílu izraelské armády. Šimoni promlouval Otnielovi do duše a přesvědčoval ho, aby na tom místě založil novou osadu. Otniel se té myšlence zprvu bránil, od úřadů totiž dostal povolení jen k zemědělskému podnikání a k postavení strážní budky.

„S tím si nedělej hlavu,“ pravil Šimoni.

„Ale kde chceš sehnat peníze na domy, stavbu a transport materiálu?“ zapochyboval Otniel.

„Jistý dobrý Žid z Miami chce přispět na bohumilnou věc,“ opáčil Šimoni.

Krátce předtím dospěl Otniel k rozhodnutí, že si v Maale Chermeš namísto provizorního bydlení v karavanu postaví zděný dům, jenomže narazil na odpor závistivého souseda, na zkorumpovaného advokáta realitní kanceláře a na houšť byrokratických předpisů, takže se celá záležitost neúnosně vlekla. Nakonec řekl své ženě Ráchel: „Ať se jdou všichni vycpat.“ Už měl po krk úmorného zápolení s úředním šimlem, omrzela ho ospalá maloměšťácká atmosféra osady Maale Chermeš a také už ho nebavilo chodit každý den na pole pěšky, dva kilometry tam a dva nazpátek. Zamíloval si ten pahorek vystavený čerstvým porывům větru i výhled na majestátní biblickou krajinu rozkládající se vůkol a zastesklo se mu po časech bohatýrského mládí: po dobrodružných výpravách do Hebronu a do Kirjat Arba, po návštěvách sinajské osady Jamit před jejím dramatickým vyklizením, po šabatech strávených v osadách sužovaných arabským terorem za první intifády, po bouřlivých demonstracích proti dohodám z Oslo, kde je ztloukly policejní obušky a páčila do nich vodní děla. Nakonec se rozhodl dát na Šimoniho naléhání a Šimoni odkudsi sehnal dva karavany o ploše dvaadvacet metrů čtverečních. Jeden z nich Otniel s pomocí šikovného svářeče propojil s přepravním kontejnerem, který mu sloužil jako skladiště a kancelář, a se strážní budkou a přestěhoval se tam i s manželkou a dětmi, zatímco Šimoni se s rodinou usadil v druhém karavanu. Pak se oba vypravili do Jeruzaléma na příslušný úřad, kde si nechali zaregistrovat sdružení s názvem Zemědělské družstvo Chermeš.

Poté přišla na řadu úprava přístupové cesty. Giora, brigádní velitel oblasti a Otnielův kamarád z dob společného působení v elitní výsadekářské jednotce, později tvrdil, že výstavbu nové komunikace nezaznamenal. Cesta z Maale Chermeš II, klesající prudce do vádí a poté stoupající na vrchol pahorku, prý nebyla z hlavní silnice vidět. To však Giorovi nebránilo zavolat známému z ministerstva veřejné infrastruktury a zakrátko

nechal odbor silniční správy umístit podél prašné cesty svodidla s ohledem na smrtelně nebezpečný charakter úseku, který šplhal strmě vzhůru nad hlubokým srázem.

Podle líčení brigádního velitele byl vývoj událostí následující: jedné zimní noci obdržel vysílačkou zprávu, že se na pozemku Asisova zemědělského družstva objevilo pět nových prefabrikovaných obytných buněk o ploše čtyřiadvaceti metrů čtverečních. Rozjel se tam obhlédnout situaci a na místě spatřil několik nákladních aut a karavanů. Podle vlastní výpovědi se mu však nepodařilo projet velitelským vozem až do cíle, protože mu cestu zahradili osadníci. Krátce nato se dostavil i předseda oblastní rady, došlo na slovní potyčky a vzápětí se sesypaly nadávky i na hlavu samotného brigádního velitele, který se spojil s civilní správou a dotázal se na další postup. Bylo mu řečeno, že obytné stavby nemají patřičné povolení, současně ale nebylo schváleno ani jejich odklizení. Vojáci proto jen naložili osadníky na armádní džípy, odvezli je pryč a v hlášení uvedli, že nelegální osada byla vyklizena. Druhý den ráno se osadníci vrátili a velitel brigády se věnoval naléhavějším záležitostem.

A tak byl pahorek obsazen a vyrostla na něm osada.

Zmíněných pět obytných buněk zapůjčil k pronájmu státní podnik Amidar s posvěcením ministerstva bytové výstavby, které jim díky kontaktům na ministerstvu zařídil předseda oblastní rady. Zima byla deštivá a chladná, přesto osadníky sužovali komáři. Chatrné provizorní příbytky osadníci opatřili dřevěnými dveřmi, do oken vsadili síť proti hmyzu, bagrem urovnali přístupové cesty, pěšiny vysypali šterkem a v jednom z karavanů zřídili synagogu (starší vybavení včetně zachovalého svatostánku se schránou na Tóru věnovala jeruzalémská synagoga, která modernizovala vnitřní zařízení a inventář, a samotné svitky Tóry přinesl neznámo odkud jeden z osadníků). V noci se po celodenní dřině střídali na hlídkách, obávali se totiž Arabů z blízké vesnice, kteří sledovali jejich počínání s podmráčenou nedůvěrou. Tekoucí voda ani pravidelné dodávky elektřiny nebyly k dispozici, a tak museli osadníci

vzít zavděk zrezivělou, prosakující mobilní cisternou a svítit si petrolejkami. Z hor se k nim čas od času připlížila hyena a s radostí jim kradla jídlo a oblečení. Častými návštěvníky byly i krysy a damani skalní.

Během prvních týdnů opustily osadu dvě rodiny. Asisovi a Šimoniovi však vytrvali a třetím, kdo přežil první zimu, byl Chilik Jisraeli, student politikologie, kterému táhlo na třicítku a jehož vyzáblou tvář zdobil knír a brýle s tenkými obroučkami. Chilik vyrůstal v Maale Chermeš, tamní usedlý maloměstský život ho ale omrzela a zatoužil po něčem dobrodružnějším, čím by naplnil ideál pionýrského osidlování země zaslíbené, a tak se s manželkou a dvěma dětmi nastěhoval do jednoho z karavanů. Ovšem jak se říká, kde jsou dva Židé, tam jsou tři názory – a kde jsou Židé tři, běda jen pomyslet. Chilik se Šimoniho zeptal, jak to vlastně dopadlo se slíbeným peněžitým darem od bohatého mecenáše z Miami, protože Šimoni sice zjevně investoval peníze do výstavby, nebylo však jasné, kdo dostává kolik a na co. Uzi Šimoni si Otnielovi dotčeně postěžoval, že „ten klučina je tu na moje pozvání, ale má tu drzost mě vyslyšet“. Otniel přikyvoval, ale když to později doma vyprávěl Ráchel, uvědomil si, že otázky toho klučiny jsou zřejmě namístě. A tak zašel za Šimonim a pokusil se z něj vypáčit kloudnou odpověď. Jak velký rozpočet mají vlastně k dispozici? Nešlo by z těch peněz pořídit silnější generátor? Anebo obehnat osadu bezpečnostním plotem? Zavést noční osvětlení? Šimoni jen zabručel, že se „o všechno postará“ a Otniel „může být klidný“. Otnielův klid byl ten tam.

Jednoho dne Šimoni vykroukl z auta a zavolal na Otniela a Chilika, že má dvě nové rodiny, které se nastěhují do prázdných karavanů. Překvapený Chilik se zeptal: „A co je to za rodiny? Kdo rozhodl, že je tady chceme, a podle jakých kritérií?“ Šimoni ho probodl pohledem, pohládl si hustý plnovous a řekl: „Chlapče, ještě chvíli mě budeš obtěžovat podobnými otázkami a můžeš si balit kufry.“

Od té chvíle byli Otniel a Chilik na jedné lodi. Když se pokusili přijít věcem na kloub, zjistili, že se nad finančním darem z Miami vznášejí nemálo otazníků, a zmocnilo se jich podezření, že se Uzi při správě družstevní pokladny dopouští nekalých praktik. Otniel zuřil. Nebylo by to zdaleka poprvé, co se za svůj život setkal s korupcí, ale zpronevěřit

peníze určené na osidlování země zaslíbené? To překračuje všechny meze. Místo přímé konfrontace zvolil cestu zákulisního zatahání za nitky. Šimoni sice znal pár lidí na významných pozicích, ale Otniel měl v komunální politice také dost kontaktů a dobré vztahy pěstoval i s předsedou oblastní rady a s tajemníkem obecního úřadu v Maale Chermeš. Postupem času se mu podařilo Šimoniho odstříhnout od všech důležitých kruhů.

Jednoho rána se Otniel ve svém starém Renaultu Express vracel domů. Na silnici před vjezdem do osady se rozvaloval Šimoniho pes a drbal se za uchem.

„Ale ne! Proč? Copak to nevinné zvíře za něco může?“ křičel Šimoni, který vyběhl s ostatními před karavan, když uslyšel srdceryvné kňučení psa v posledním tažení.

„Vlítl mi přímo pod kola, neubrzdl jsem to,“ bránil se Otniel, který se pořád ještě nevzpamatoval z toho, co udělal.

„Nelži! Přejel jsi ho schválně! Nic ti neprovedl!“ Dvě malé Uziho dcery propukly v hlasité vzlyky. Uzi jim věnoval zdrcený pohled a pak se obrátil zpátky k Otnielovi. Z očí mu sršel hněv. „Nikdy bych nevěřil, že dojdeš až tak daleko, Otnieli. To se nezastavíš před ničím?“

Počáteční Otnielův šok postupně vystřídala zlost, která narůstala, čím víc ho Šimoni obviňoval. Nakonec se mu zahleděl zpřímá do očí a zeptal se: „Jak je to s tím hospodařením družstva, Uzi? Kam tečou peníze ze společné pokladny?“ Šimoni mu pohled opětovně, ale neřekl ani slovo. Jen vytáhl pistoli, nabil ji a jediným výstřelem ukončil psí trápení. „Jdeme,“ zavelel rodině, otočil se a zamířil domů. Nazítří se sbalil a pahorek v Samaří nadobro opustil. Ještě si stihl uplivnout a prohlásit, že Otniel a Chilik jsou „zlotřilejší než Kórach“.

A tak zůstaly na pahorku už jen dvě rodiny, které spojovala hluboká láska k zemi izraelské a také názor na povahu a způsob správy osady, avšak zoufale jim scházely finanční prostředky. Postupem času se však karta obrátila a usmálo se na ně štěstí. Tak jako má každý Izraelec, ať se usadí kdekoli, nárok na ozbrojenou ochranu a kolem jeho domova je vytyčena bezpečnostní zóna, kde se nesmí pohybovat žádní Arabové,

i tentokrát se po nějakém čase objevila armáda, aby chránila rodiny Asisových a Jisraeliových a tři prázdné karavany. A s armádou přišla i strážní budka, vodojem a generátor nesrovnatelně výkonnější, než byl ten malý, který jim předtím poskytla Židovská agentura. Otniel se obrátil na svého dobrého známého, brigádního velitele Gioru, a poprosil ho, jestli by pro něj ze starého kamarádství něco udělal – osadníkům by velice ulehčilo život, kdyby se mohli na generátor napojit a brát vodu z vodojemu. Giora na něj mrkl a pokývl: „Jasná věc, máš to mít.“

Oddělení Světové sionistické organizace pro osidlování Izraele se myšlenka zemědělského družstva zamlouvala – kdo by také mohl něco namítat proti chřestu, žampionům a vynikajícímu kozímu sýru a vůbec proti pionýrskému nadšení jako za starých časů? Úředníci z oddělení pro osidlování Izraele zpětně schválili rozšíření osady Maale Chermeš a Otnielův statek přičlenili do dohody o legalizaci nových sídel na Západním břehu, kde napříště figuroval pod názvem „Kozí farma Chermeš – jih“. Výměnou za to požadovali pouze vyklizení jednoho z karavanů, na což nakonec nedošlo, protože se do něj nastěhovala nová rodina, byť i ta po několika týdnech zase odešla.

A tak mohl státní podnik Amidar dodat osadníkům nové obytné buňky.

Což zase umožnilo izraelské poště otevřít nové výdejní místo.

Načež mohlo ministerstvo pro veřejnou infrastrukturu vydat pokyn odboru silniční správy, aby v době, kdy se v oblasti nepohybují inspektoři civilní správy, zajistil vyasfaltování alespoň části přístupové komunikace.

A ministerstvo zemědělství mohlo zapsat Otniela do evidence zemědělců a umožnit mu odběr vody k zavlažování za sníženou cenu.

A náměstek ministra financí pro rozpočet mohl dát bance Tfachot zelenou k poskytování hypoték na bytové jednotky v lokalitě, což s sebou automaticky neslo souhlas ministerstva bytové výstavby k vybudování infrastruktury, a bezpečnostní zóna bez Arabů tak mohla být opět rozšířena.

A organizace Amana, napojená na radikální osadnické hnutí Guš Emunim, mohla vstoupit do hry a chopit se iniciativy při určování kritérií pro zemědělské využití půdy.

Jednoho dne dokonce osada obdržela darem kombajn od německé křesťanské organizace, podporující myšlenku velkého Izraele.

Letecké snímky lokality, pořízené jistou levicovou nevládní organizací, vedly k řadě telefonátů z ministerstva obrany, ministerstva vnitra, ministerstva bytové výstavby a dokonce i ze samotného úřadu vlády. Kdo rozhodl o založení nové osady? Komu patří to území a o jaký typ vlastnictví se jedná? Jsou to pozemky ve státním vlastnictví, pozemky, na něž stát vznáší vlastnický nárok, nebo pozemky, jejichž status je předmětem přezkumu? Jde o soukromý pozemek, vyvlastněný z bezpečnostních důvodů, popřípadě o pozemek řádně odkoupený od palestinského majitele, či naopak je to soukromý palestinský pozemek, který řádně odkoupen nebyl? A pokud by skutečně šlo o soukromý pozemek v palestinském vlastnictví, jedná se o zemědělskou půdu, či nikoli? Je ten pozemek veden v katastrálních záznamech, existují o něm úřední záznamy z dob britského mandátu? A kdo vydal povolení, aby na něm vznikla nová osada? Byly dodrženy všechny předepsané úřední postupy, byl projekt nejprve předložen ke schválení příslušným orgánům, pod něž spadá územní plánování? A pakliže ano, získal všechna potřebná povolení? Čí jurisdikci nová osada podléhá? A co na to říká rozpočtový dozor? Jakého názoru je v této věci správce veřejného majetku? Co k tomu může říci koordinátor vládních aktivit na Západním břehu? A co si o věci myslí brigádní velitelé? Probíral to někdo se středoizraelským velitelstvím?

Otázky, samé otázky!

Všem se dostalo zdvořilého vysvětlení, že ona údajná „nová osada“ je ve skutečnosti pouhý zemědělský statek, spadající ne-li celý, tak z rozhodující části pod jurisdikci osady Maale Chermeš; v podstatě se jedná o rozšíření už existující osady, k čemuž není zapotřebí svolení celostátních úřadů jako při založení osady nové, není tedy důvod k obavám. Nakonec kolem čeho se strhl takový humbuk? Otniel Asis chtěl všehovšudy jen pěstovat žampiony, chřest a rukolu, aby si je tihleti salonní telavivští levičáci mohli nakrátet do salátu anebo si je dát k večeři podušené v páře jako přílohu k lososu – prosím vás, s tímhle nám dejte svátek. Přesto byla nová osada zmíněna ve výroční zprávě mírového hnutí Šalom achšav

a objevila se i na interaktivní mapě zpravodajského serveru *Ha-arec*. Inspektorát civilní správy následně zakročil a vydal příkaz zastavit veškeré práce na výstavbě bytových jednotek.

Výsledkem byla záplava telefonátů od nových zájemců, kteří se o osadě dozvěděli a chtěli se ke zdejší komunitě připojit.

A vzápětí i povolení vydané náměstkem ministra obrany pro záležitosti osad, aby byly na místo dopraveny další dvě prefabrikované obytné buňky státního podniku Amidar.

Následoval finanční příspěvek od odboru pro rozvoj venkovských samospráv ministerstva bytové výstavby.

A schválení rozpočtových prostředků od oblastní rady.

A do osady se stěhovaly další rodiny, bezdětné páry i mladí jednotlivci – jedni proto, že milovali izraelskou zem, druzí proto, že chtěli žít v lůně přírody a stranou hlučné civilizace, a další přilákala vidina nízkých životních nákladů. Všechno probíhalo naprosto transparentně – záznamy ze schůzí, kde se rozhodovalo o rozdělení parcel, byly vyvěšeny na informační tabuli před synagogou všem na očích –, avšak žádné oficiální vyhlášení nezaznělo. Čas od času se vynořily zvěsti o chystaném vyklizení osady anebo zahrozil prstem některý úřad, avšak na pahorku dál přicházely na svět děti, vládlo zde pionýrské nadšení a osada Maale Chermeš III se utěšeně rozrůstala.

Tři přišli o polednách

...o čtyři roky později

Konvoj

Pahorek. Světlá vyprahlá zem, tichá a téměř pustá: okrová žlut, posetá tečkami skalisek a osamocených olivovníků, tu a tam záplaty svěžích podušek zeleně, která tu vyrašila po dešti. Úbočí protínala uzounká hrboilatá asfaltka, široká právě pro jeden vůz. Obytná buňka ukotvená na korbě nákladního auta zvolna stoupala a klesala po klikací se cestě. Za ní netrpělivě popojížděl žlutý palestinský taxík se zelenou poznávací značkou. Hned za taxíkem se kodrcala staříčká zaprášená dodávka značky Renault Express, jejíž zadní sklo zdobily nálepky hlásající „Golanská brigáda se k vyhánění Židů nepropůjčí!“, „Hebron navěky náš“ a „Zločinci z Oslo patří před soud“. Za volantem seděl Otniel Asis, jehož tvář rámoval mohutný plnovous, na hlavě měl posazenou širokou kipu a zaprášený byl stejně jako jeho automobil. Vzadu trůnil v dětské autosedačce jeho nejmladší syn, dvouletý Šuv-El, a usedavě plakal, protože mu v ostré zatáčce vyklouzl z ruky sáček s krupkami a spadl na podlahu, kam na něj nedosáhl ani on, ani otec. Na pejzech, splývavých kolem jeho dětské tvářičky, mu ulpěly žluté drobky. Čtvrtým vozem tohoto nahodile poskládaného konvoje, který se onoho jitra utvořil na asfaltce plné výmolů uprostřed Judské pahorkatiny, byl vojenský džíp, v němž seděl velitel roty kapitán Omer Levkovič se svými vojáky.

Silnice se tu stáčela a začínala stoupat strmě vzhůru. Nákladní auto zařadilo nižší rychlost, motor zaskučel a jal se s řevem šplhat do kopce stejným tempem jako stádo koz, které mezitím lhostejně poskakovalo podél silnice. Taxikář cosi zamumlal arabsky, zatroubil a prudce vyrazil vpřed, aby v nebezpečném manévru nákladák předjel. Jakmile se však zařadil před něj, ozvala se tupá rána, zaskřípění pryže vláčené po asfaltu a řidičovo zaklení – píchlá pneumatika. Taxík zastavil a zablokoval cestu vozidlům za sebou. Vystoupil z něj Jeff McKinley, jeruzalémský dopisovatel deníku *Washington Post*, toho času na cestě za vlivným ministrem izraelské vlády, který mu přislíbil rozhovor ve svém domě v jedné z osad šest kilometrů odsud. McKinley pohlédl na hodinky a setřel si krůpěje potu z čela. Večer předtím mu otec líčil, jak

ve Virginii napadl sněh, a tady se z něj už v únoru pot jen leje. Za deset minut ho má přijmout ministr ve své rezidenci. Není čas zdržovat se čekáním, až taxikář vymění kolo. Podal řidiči padesátíšekelovou bankovku a vykročil k místu o pár desítek metrů dál, které se mu jevilo příhodné k tomu, aby si mohl mávnout na projíždějící auto.

Jako by nestačilo, že je zpocený, tlačí ho čas a sotva popadá dech, což svědčilo o odstrašujícím stavu jeho fyzické kondice i naléhavé potřebě shodit pár nadbytečných kil, ke všemu spatřil na tom místě u silnice muže, který tam už stál a vyhlížel ochotného řidiče či volný taxík. Na sobě měl drahý oblek, paže složené na prsou a u nohou mu stál velký kufr. V širokém úsměvu odhalil McKinleymu svůj bělostný chrup a promluvil na něj v hebrejštině, z níž ovšem McKinley nerozuměl ani slovo.

Ještě než McKinley došel na místo vhodné ke stopování, kamion s karavanem na korbě objel stojící taxík, poté následoval jeho příkladu zaprášený renault a nakonec i vojenský džíp. Renault zablikal a sjel ke krajnici.

„Zdravím vás, bratři Židé!“ zvolal od volantu Otniel Asis.

„Kam byste nás mohl hodit?“ zeptal se řidiče muž s kufrem.

„Do Maale Chermeš III,“ odpověděl Otniel Asis, pohledem si přeměřil tmavomodré elegantní sako a poté pohlédl stopaři do očí, v nichž spatřil unavený výraz.

„No tak to je paráda,“ zahalekal stopař a zvedl z rozpáleného asfaltu těžký kufr.

„Jen kdybyste byl tak laskav, milý příteli,“ oslovil ho řidič za volantem, „a podal klukovi ty křupky, co mu spadly na zem.“

Pak se Otniel obrátil na Američana. „A co vy, mladý muži?“ otázal se.

„Can you get me anywhere near Yeshua, where minister Kaufmann lives?“ zeptal se McKinley.

„What?“ opáčil Otniel.

„Settlement?“ zkusil to McKinley jednodušeji, když se ukázalo, že ani zopakování původní otázky nepomůže.

„Settlement, settlement, yes!“ odvětil Otniel s úsměvem. „Please, please!“

McKinley se ovšem ve zdejších končinách nevyznal a uniklo mu, že se na okolních pahorcích rozkládá jak osada Maale Chermeš a její dvě odnože s čísly II a III, tak i o něco dál Givat Ester a až za ní její dceřiné osady Sde Gavriel a Ješua, kde bydlí pan ministr. A tak se nic netuše vmáčkl na zadní sedadlo vedle chlapečka.

Konvoj odbočil na vedlejší silnici – karavan na korbě nákladáku, velitel roty se svou skvadrou v džípu, zaprášená dodávka a v ní osadník s dítětem a dvěma stopaři, Američanem a Izraelcem. Tahle asfaltka byla ještě užší a příkřejší než ta předchozí, a tak dvěma menším autům opět nezbývalo než šinout se vzhůru šnečím tempem, které určoval veliký kamion v čele. Šedozelené oči kapitána Omera Levkoviče se upíraly k zadní části karavanu a prozrazovaly jistou obavu, že mobilní příbytek sklouzne z korby a zřítí se přímo na auta jedoucí za ním. Mrkl na hodinky a pak sklouzl pohledem ke zpětnému zrcátku.

„Člověče, vy jste mi nějaký povědomý. Neznáme se my dva odněkud?“ obrátil se Otniel na stopaře vládnoucího hebrejštinou. Muž se dlouze zahleděl na řidičovu mohutnou hlavu se širokou kipou posazenou na temeni.

„Nevím... Tam u vás bydlí můj brácha. Ale vypadáme každé jinak,“ odpověděl.

Otniel znovu pohlédl na černovlasého pasažéra a pak obrátil zrak zpátky k silnici před sebou. „Gabi Kupper,“ zkusil mu stopař pomoci. „Znáte?“

Řidič sraštil čelo.

„Nikdo takový u nás není. Máme tam jednoho Gabriela. Gabriel Nechuštan. Svatý muž, hotový anděl. Dělá u mě na farmě.“

„Nechuštan?“ zopakoval Roni Kupper. Teď sraštil čelo zase on.

Americký novinář pohlédl nervózně na hodinky.

Když konvoj překonal pomalé stoupání, objevila se před ním brána do osady Maale Chermeš I. Trojice vozů vjela dovnitř, na kruhovém objezdu zabočila doprava, projela osadou s dlážděnými ulicemi a pěknými kamennými domky a minula hospodářské budovy na okraji – vinařství, koňský statek, pilu. Zamířila dál po holých stránkách pahorku, až se před ní objevily karavany pobočné osady Maale Chermeš II,

za níž končila asfaltová silnice a dál vedla už jen prašná cesta, která klesala dolů do vádí a odsud zase šplhala vzhůru po protějším svahu.

„Tati, ham ham není,“ oznámil Šuv-El otci, že dojedl křupky. Kabinou řidiče se šířil nasládlý zápach.

„Copak, chlapče, nepokakal ses nám?“ zeptal se otec syna.

„No ty vole,“ zamumlal Roni Kupper. „Kde to vůbec jsme?“

Jeff McKinley cítil, jak se mu zvedá žaludek.

Kola aut zvířila žlutavý prach, který v kotoučích stoupal k jiskřivé zimní obloze, a za několika zákrutami se před nimi zjevil nejprve vodojem s hrubě načmáranou Davidovou hvězdou, hned za ním pak vojenská strážní věž a nakonec jedenáct karavanů nové osady, rozesetých kolem silnice, která se stáčela a vracela zpět k bráně. U vjezdu do osady stál na stráži voják Joni se samopalem na zádech a vítal příchozí mladistvým úsměvem, skrytý za slunečními brýlemi značky Ray-Ban.

Před návštěvníky se otevřel výhled na panensky nedotčenou krajinu: do dálky se před nimi prostírala Judská poušť v celé své nádheře, její zářivé pahorky čnely k nebi, kdesi dole u jejich úpatí se třeptilo Mrtvé moře a v dáli za ním se rýsovalo pohoří Moabu a Edomu. O něco blíže byly vidět rozeseté skvrnky vesnic a osad, opodál pak oseknutý vrcholek Herodeia a zástavba většího palestinského města, z něhož část zakrýval lem obrovitě šedé betonové zdi jako dárek v balicím papíru, který nesmíte rozbít.

Hned za vjezdem do osady stála improvizovaná velká cedule a na ní se skvěl nápis v hebrejštině a v angličtině, vyvedený poněkud dětským písmem: *Vítejte v Maale Chermes III.*

Ceremonie

Když Renault Express dojel na místo, zeptal se Jeff McKinley anglicky, kde najde dům ministra Kaufmanna. Otniel mu gestem naznačil, ať chvíli vyčká, a křikl směrem k domovu: „Ráchel! Seber děti a pojďte, za chvíli nám to začíná!“ A pak se otočil k McKinleymu a s těžkým hebrejským přízvukem prohlásil: „You come with us – we have American guy.“

A tak Jeff McKinley následoval Otniela a Ráchel Asisovy a jejich šest dětí různého věku k novému hřišti osady Maale Chermeš III, kde už bylo živo. Dorazili všichni místní, postávali tu i čestní hosté a slibovaný Američan Josh ochotně McKinleymu vysvětlil, že ministr Kaufmann bydlí v osadě Ješua přes údolí, na protější straně vádí. Je odsud vidět i jeho vila, ten dům s taškovou střechou, ukázal na ni prstem, vzdušnou čarou je to sotva kilometr, ovšem autem po silnici to vydá na pěkných pár kilometrů. McKinley pohlédl na hodinky a pochopil, jak velké už má zpoždění, vytáhl z kapsy mobil a zavolal asistentovi ministra, vyložil mu, k jakému došlo nedorozumění, a požádal o přeložení schůzky na pozdější hodinu, avšak vyslechl si zamítavou odpověď, pan ministr musí být už za hodinu v Jeruzalémě a krom toho je na nedochvilnost vysloveně alergický. McKinley se ještě jednou hluboce omluvil a zavěsil, pak zvedl oči a bloumal pohledem po shromáždění, až se překvapeně zarazil u vzrostlého muže s impozantním břichem a hustým, pečlivě vyčesaným obočím. Obrátil se k Joshovi a zeptal se: „Není tamhleto náhodou Sheldon Mamelstein?“

Dětské hřiště působilo dojmem, jako by ho sem shůry snesla ruka obrovitého božstva z Monty Pythonova létajícího cirkusu, nebo snad jako končetina zámožného a pěstěného Newyorčana, implantovaná do těla zuboženého beduínského pastevce: obdélník zeleného trávníku o velikosti basketbalového hřiště, pár důkladně promazaných dřevěných houpaček, které se pohybovaly hladce a bez sebemenšího zavržení, členitá prolézačka se skluzavkami a tři menší zvířátka na pružinách, na něž mohly děti vylézt a pohoupat se – jedno znázorňovalo mořského koníka, druhé slepici a třetí, které do zdejší scenérie zapadalo asi nejlépe, mělo podobu velblouda.

Tohle hřiště v samém středu osady Maale Chermeš III budovali dělníci už několik týdnů – zarovnávali terén, pokládali trávníkové koberce, montovali prolézačky a hrací prvky, dokonce sem umístili i odpadkové koše a připevnili vývěsní tabuli, jak se sluší a patří pro nový veřejný prostor – a právě dnes přípravy vyvrcholily slavnostním otevřením nového hřiště za účasti hlavního sponzora, pana Sheldona Mamelsteina

z New Jersey, dále poslance Knesetu a horlivého příznivce osadnického projektu Uriela Cura a několika komunálních politiků.

Do mikrofonu zafoukal studený vítr, jehož šelestění se přeneslo do dvou reproduktorů a odtud do chladného vzduchu na prostranství hřiště. Tam už postávala většina místních i přespolních, celkem asi čtyři desítky lidí. Mezi prolézačkami pobíhaly děti, dokud je rodiče nechytily do náručí a neposadili do kočárků nebo na trávník, aby si mohli v klidu vyslechnout řečníky.

„Není tomu tak dávno, sotva pět let,“ zahájil svůj proslov poslanec Uriel Cur, „kdy na tomto místě nebylo zhora nic – jen kamení, bodláčí a divá zvěř.“ Vedle něj stál na pódiu hlavní sponzor Sheldon Mamelstein s hlavou nakloněnou k Joshovi, rusovlasému mladíkovi s plnovousem, rodákovi z Brooklynu, který mu šeptem do ucha simultánně tlumočil řečníkova slova.

„Nyní, v měsíci švat roku 5769, zde stojíme a obdivně se skláníme před výsledky vaší pracovitosti a píle, před vaší příkladnou houževnatostí, před vším, co jste zde v potu tváře vlastníma rukama vybudovali, před vaší oddaností hodnotám pionýrského osidlování a nezdolnou vírou ve svatost této země, s níž jste vy, drazí obyvatelé Maale Chermeš III, vystavěli tuto osadu, jež je ozdobou a pýchou naší vlasti...“

Poslanec Cur se odmlčel, aby nabral dech. V mikrofonu hvízdaly poryvy větru a nesly se ozvěnou přes pahorek. Sheldon Mamelstein zvedl hlavu a podrbal se na zátylku. Těhotné ženy a omladina přenesly váhu z jedné nohy na druhou. Děti se začaly ptát, jestli už můžou na houpačky a skluzavky. Rodiče je ujistili, že za chvíli. A kapitán Omer Levkovič si pomyslel, co to blábolí o švatu 5769? To nemůže normálně říct únor 2009?

Po poslanci Curovi proneslo pár děkavných slov ještě několik dalších funkcionářů a nakonec se za mikrofon postavil sám hlavní sponzor Sheldon Mamelstein, jehož projev Josh přetlumočil do jednoduché hebrejštiny s těžkým americkým přízvukem. Obecenstvo Mamelsteina odměnilo řídkým potleskem.

Nakonec byl Mamelstein vyzván, aby se zhostil čestného úkolu odhalení pamětní desky, která nesla jeho jméno a datum otevření hřiště. S grácií přešel hrubku v přepisu svého jména do latinky – jak bývá v Izraeli zvykem, přepsali jeho jméno jako MAMELSHTEIN – a nechal se vyfotografovat s poslancem Urielem Curem, s osadníky a několika dětmi před pamětní deskou. Tím byla oficiální ceremonie uzavřena. Děti se s jásotem vrhly na nové prolézačky. Rodiče na ně volali: „Dávej pozor! Ať nespadneš!“ Ženy se navzájem svěřovaly se strastmi a radostmi těhotenství, vyměňovaly si doporučení na dobré víno ke kidušim a sdělovaly si novinky ze školy v osadě Maale Chermeš I. Otcové klábosili o Chilikově doktorátu, o Volvu S80, v němž přijel poslanec Cur, a o tom, že Faríd ze sousední arabské vesnice Harmiš nabízí výměnu hlavy motoru za poloviční cenu. Zanedlouho se volným krokem odeberou k večerní modlitbě v provizorní synagoze dole u kruhového objezdu, před nějž kdosi upevnil příslušnou dopravní značku. Poslanec Cur hovořil se Sheldonem Mamelsteinem a pokoušel se s ním domluvit schůzku. Otniel nabídl VIP hostům krátkou prohlídku osady. Poslanec pohlédl na hodinky, zamumlal „ale ne“, zastrčil si do ucha bezdrátové sluchátko a spěchal se rozloučit, několika lidem potřásl rukou, dalším zamával a nastoupil do služebního automobilu. A poté co všichni doprovodili pohledem Volvo S80, mizející v dálce, otočili se a s překvapením zjistili, že dole na svahu horského hřebene se právě za notného rámusu, křiku a opatrného manévrování snáší z korby kamionu na zem nový karavan, a v duchu se podivili, jak se tam ten kamion dostal, či je a jak to, že se tu objevil zrovna dnes, ale než se stihli řidiče na cokoli zeptat, vyhoupl se zpátky do kabiny a odjel.

Prohlídka

Skupinu návštěvníků provedl po osadě Otniel Asis, její nejstarší a nejzasloužilejší obyvatel, ještě v pracovních botách a špinavém triku, které si od rána nestačil převléknout, a Chilik Jisraeli, který se pro tu příležitost oblékl do slušivé kostkované košile a pečlivě si ulízl vlasy. V čele

průvodu s nimi šel také Natan Eliav, tajemník obecního úřadu mateřské osady Maale Chermesh. Výklad tlumočil americkému milionáři a jeho doprovodu rusovlasý Josh. Po jejich boku kráčel velitel roty kapitán Omer, který přijel s Otnielem a Natanem „probrat jistou neodkladnou záležitost“, a Otniel mu slíbil, že se mu bude věnovat, hned co provede váženého hosta z Ameriky po osadě a ukáže mu, čím se pyšní. Ke skupince se připojil i novinář Jeff McKinley z deníku *Washington Post*. Nikdo mu nevěnoval zvláštní pozornost – osadníci měli za to, že patří k Mamelsteinovu doprovodu, a Mamelsteinovi lidé ho považovali za místního. Jako poslední se jim v patách vlekl hlouček znuděných dětí.

Delegace prošla nevelikou osadou: vinice, planě rostoucí opuncie, záhony květin, synagoga zřízená v jednom z karavanů, kozí chlév a pole, na nichž Otniel Asis pěstoval svou biozeleninu. Mezi dvorky a karavany se povalovalo všelijaké harampádí – rámy bicyklů s chybějícími koly, pohozený běžecký trenážér, vrak peugeotu stočtyřky, na jehož zadním skle byly dosud vidět nálepky s nápisy *Chci Begina za premiéra* a *Všemohoucí Bože, milujeme tě*, staré gauče, ledničky a srolované koberce. A kolem dokola se prostírala všudypřítomná příroda, majestátní, vznešená a panensky nedotčená, která jako by křičela, šeptala, zpívala v němém nápěvu: Toto je poušť. Toto je biblická krajina. Zde leží prapočátek světa.

„A ten báječný vzduch!“ pronesl Sheldon Mamelstein a nadechl se z plných plic. Slunce už zapadlo za obzor a v soumracném světle připadala okolní poušť návštěvníkům jako měsíční krajina. Takhle nějak mohl vypadat svět v okamžiku stvoření, jako by vesmír při svém zrodu znehybněl a zamrzl v čase. „Nemám slov,“ vydechl uznale Sheldon Mamelstein a jeho doprovod zůstal stát před tou nádherou v němém úžasu.

Mamelstein se náhle zarazil a ohromeně ukázal před sebe: „Velbloud!“

„Ano, přesněji řečeno velbloudice,“ opravil ho Otniel a Josh se zapotil, než našel v angličtině vhodný ekvivalent.

„Ta patří některé ze zdejších rodin?“

„Sasonům,“ odtušil Otniel a dál to nerozváděl. Místo toho řekl: „A tady už je náš dům, rače prosím dál, zvu vás na kávu.“

Rodina Asisových obývala jednoduchý karavan, tentýž, který jim před lety pomohl šikovný svátec spojit se strážní budkou a k němuž později přibyl ještě i obytný kontejner, přistavěla se dřevěná veranda a část zdi byla obložena jeruzalémským kamenem – poslepovaná všeho- chuť, tvořící dohromady něco přes sedmdesát metrů obytné plochy. V jedné domácnosti se tu tísnilo osm hlav: Otniel, jeho žena Ráchel a šest dětí ve věku od dvou do šestnácti let – nejstarší Gitit, dvojčata Jakir a Dvora, Chananjáš, Emuna a malý Šuv-El. Uvnitř vládl obvyklý nepořádek, rozházené hračky a dětské knížky, nesourodá sbírka ná- bytku, který dali za ta léta dohromady, něco získali darem a pár kousků našli na chodníku ve městě, kde je někdo coby nepotřebné odložil, a knihovna plná náboženské literatury o judaismu, stojící na mírně zvlněné, místy oprýskané podlaze. Velká okna karavanu i veranda na- bízely výhled na vyprahlé pouštní pahorky a opodál se rýsovalo něko- lik domů přilehlé arabské vesnice Harmíš.

Vnitřek domu se vzápětí naplnil tak, že tam nebylo skoro k hnutí. Ráchel přinesla hostům kávu a závin. Slunce zapadlo za obzor, od podla- hy stoupal chlad a rozehrátá elektrická kamínka sálala na plný výkon. Ve volném prostoru pod karavanem kvílela meluzína, jak se vítr prohá- něl mezi uskladněným pracovním náradím. Tam, kde zdi nebyly oblo- žené jeruzalémským kamenem, neposkytovaly sádrokartonové stěny ka- ravanu dostatečnou teplotní ani zvukovou izolaci.

„Je ta osada legální?“ zeptal se Mamelstein.

Otniel si vyměnil pohled s Chilikem, usmál se pod vousy a prohlá- sil: „Všechny osady jsou legální, poněvadž všechny vznikly s vědomím vlády a s jejím souhlasem. My patříme samosprávně pod obec Maale Chermeš.“ Mávl rukou směrem k mateřské osadě. „Nehledě na to,“ po- kračoval zasloužilý osadník, „že Maale Chermeš III ani dost dobře ile- gální být nemůže.“

Milionář se zasmál a jeho podřízení ho úslužně následovali. Otniel znal Sheldona Mamelsteina a věděl, jaké názory zastává. Současně však chápal, že si člověk jeho postavení nemůže dovolit být spojován s něčím, co by si někdo mohl vyložit jako porušení zákona. „Jak to mys- líte, že nemůže být ilegální?“

„Naše osada nemůže být ilegální, poněvadž podle záznamů ministerstva obrany byla před několika lety evakuována. Tím pádem z úředního hlediska neexistuje. Zato tu máme prosperující farmu, která se těší ochraně armády.“

Mamelstein nadzdvihl obočí a zalétl pohledem na verandu, kde stál důstojník a vojačka, oba pohroužení do esemeskování na svých mobilech. Pak mu obočí pokleslo a rty se roztáhly do úsměvu.

„Copak sem armádu neposlalo ministerstvo obrany?“ podivil se jeden z poradců.

„Jistě, a co má být? Ministerstvo obrany tahle osada nezajímá, pro ně neexistuje, byla vyklizená. Jediné, co je zajímavé, je přítomnost židovských obyvatel, kvůli nimž tu zřídili základnu a poslali sem vojáky.“ Pohlédl směrem ke kapitánu Omerovi, který byl zrovna zabraný do telefonního hovoru. „Oddělení Světové sionistické organizace pro osídlování Izraele zajistilo, aby tu byla zřízena zemědělská farma. K tomu není zapotřebí povolení celostátních úřadů. Taky nám přes civilní správu zajistili generátor a armáda nám poskytla přístup k pitné vodě. Ministerstvo bytové výstavby nám prostřednictvím podniku Amidar dodalo většinu karavanů. Zkrátka levá ruka neví, co dělá pravá. Naštěstí pro nás.“ Otniel se usmíval, zatímco Josh překládal jeho slova do angličtiny. Také na Chilikově tváři se objevil úsměv, pak usrkl ze své instantní kávy a opatrně postavil šálek zpátky na stůl.

Když vyšli před dům, milionář si zblízka prohlédl místa, kde byla spodní část zdi karavanu obložena jeruzalémským kamenem, a udiveně zavrtěl hlavou. Kapitán Omer se znovu pokusil sdělit Otnielovi, co má na srdci. „Za pět minut jsem u vás, vždyt vidíte, že už to taky chceme mít z krku,“ utrl se na něj Otniel.

Prošli kolem strážní věže a vodojemu a zamířili zpátky k dětskému hřišti, zářícímu novotou. „A co se to děje tamhle?“ zeptal se najednou bohatý mecenáš a ukázal prstem směrem k jednomu z příbytků. Všichni pohlédli směrem ke karavanu obývanému Eleazarem a Žeňou Freudovými, který se teď trásl jako pacient postižený Parkinsonovou chorobou, zachvíval se a poskakoval proti obloze zalité červánky.

„Ach tak,“ pochopil Otniel Asis. „Zde je zapotřebí vědět, že když se karavan takhle natřásá a všechno uvnitř řinčí a padá, neznamená to zemětřesení, nýbrž jen puštěnou pračku!“ Jakmile k uším Sheldona Mamelsteina dolehl překlad, propukl milionář v hurónský smích, který vzápětí nakazil všechny okolo. Dokonce i na rtech důstojníka izraelské armády pohrával úsměv. „Tohle až uslyší Norma,“ zahýkal Američan a se smíchem se plácal do stehů.

Následovalo obřadné rozloučení, děkování, objímání, tisknutí rukou a polibky na tvář, načež hosté nasedli do automobilů a zmizeli v oblacích zvířeného prachu. Dopisovatel deníku *Washington Post* se nenápadně vytratil a zamířil pěšky k branám osady. Původně měl v úmyslu požádat někoho z Mamelsteinova doprovodu, jestli by se nemohl svézt zpátky s nimi, ale nakonec dospěl k závěru, že bude lepší nikomu neprozrazovat, co je zač.

„Nuže, příteli,“ obrátil se teď Otniel ke kapitánu Omeru Levkovičovi, „teď nám můžete povědět, co máte na srdci, že to nemohlo počkat.“ Osadníkovy oči se střetly s unylým pohledem světlovlasého důstojníka.

Omer otevřel složku papírů, kterou nesl v podpaží. „Tohle je pro vás,“ podal Otnielovi úřední listinu. „Demarkační vyhláška vydaná stredoizraelským velitelstvím armády.“

„Demarkační vyhláška? To jsou mi věci.“ Otniel si podezřívavě prohlížel dokument.

„Co to je?“ přidal se Chilik a nakoukl Otnielovi přes rameno.

„Demarkační vyhláška,“ zopakoval velitel roty a pokračoval, jako by těm dvěma protřelým osadníkům četl myšlenky. „Kdepak pozastavení ilegální výstavby. Kdepak civilní správa anebo příkaz k demolicí jednotlivých staveb. Sami nejlíp víte, že různé demoliční výměry visí nad vašimi karavany už léta, ale nikdo s tím nic nedělá, protože je každému jasné, že byste si hned nechali přivést karavany nové. A proto velitelství přišlo s demarkační vyhláškou. Evakuovat se musí celá oblast, pryč musí nejen stavby, ale i obyvatelé s veškerým movitým a nemovitým majetkem. A samozřejmě všechny domy se musí zbourat. Tak co, pořád si myslíte, že levá ruka neví, co dělá pravá?“

Otniel se pustil do čtení:

Do osmi dnů od zveřejnění této vyhlášky jsou všechny osoby zdržující se v dotčené lokalitě povinny neprodleně ji opustit. Se zveřejněním této vyhlášky vstupuje v okamžitou platnost zákaz veškeré stavební činnosti ve vymezené oblasti, dále pak zákaz vstupu nepovolaným osobám a zákaz dovozu materiálu a dalšího vybavení za účelem stavebních prací.

Rozkaz byl podepsán náčelníkem středoizraelského velitelství a připojena k němu byla i mapka vymezující přesně demarkační oblast – celé území osady Maale Chermeš III včetně zemědělské půdy.

Otniel dočetl a vrhl na Omera pohled plný zášti. „Vy zas děláte brykule. No nevádí. Podáme stížnost k vojenskému odvolacímu soudu, a jestli nepochodíme tam, poženeme to k Nejvyššímu soudu, a pokud i tam prohrajeme, počkáme dva roky, až vyprší platnost téhle vyhlášky, Bůh nám pomáhej. Přece nás nechcete odvléct násilím, nemám pravdu?“

Hledal v Omerově tváři náznak úsměvu nebo povzbudivý pohled, ale nic takového tam neviděl. Namísto toho se mu v očích objevila jiskřička zvědavosti a ze rtů mu vyklouzla opatrná otázka: „Co jsou to brykule?“

Otniel se zhluboka nadechl a s povzdychem si odfrkl. „Potíže,“ utrousil a přitom vytukával na mobilu číslo na předsedu oblastní rady.

„Hodně štěstí a šabat šalom,“ odpověděl velitel roty, mávl na řidiče, aby nastartoval, a nasedl do džípu. Zastavil se u brány, kde voják držel stráž. „Joni, vezmi tyhle letáky a rozvěš je po všech domech v osadě,“ a podal mu štos papírů s vtištěným textem demarkační vyhlášky.

Pokynul americkému novináři, který stál opodál se zdviženým palcem, aby si nasedl, a zmizel za zákrutou silnice, klesající do větrného soumraku. Voják Joni odlepil zrak od vzdalujícího se džípu, pohlédl na letáky a zavřel bránu.

Bratři

Roni Kupper se slavnostního otevření nového hřiště neúčastnil. Když ho Otniel vysadil u domku, kde prý bydlí „jediný Gabriel v celé osadě“, vytáhl ze zavazadlového prostoru dodávky kufr na kolečkách a drncal s ním ještě pár metrů po hrbolaté asfaltce. Prošel brankou a pokračoval kolem zažloutlé zahrádky ke dveřím karavanu, na nichž se skvěla cedule sdělující návštěvníkům: VÍTEJ, KDO PŘICHÁZÍŠ. Dveře nebyly zamčené. „Gabi? Gabi!“ zavolal dovnitř a rozhlédl se po karavanu. Pak nasál chřípím vzduch a zavěřil – vznášel se tu podivný zatuchlý zápach. Zrak mu padl na černou skvrnu v rohu. Odtáhl kufr do místnosti napravo, sloužící podle všeho jako obývací pokoj, a svalil se na vyvýšenou matraci, která tu byla místo gauče. Zíral do stropu a vdechoval čerstvý vzduch, který sem proudil z jakési neviditelné škvíry. Na chvíli zavřel oči, zase je otevřel a obrátil zrak k jednoduché knihovně. Klouzal pohledem po hřbetech knih a snažil se rozluštit jejich tituly. Samé svaté spisy v červených vazbách, ve kterých se za mák nevyznal: *Zohar*, *Šulchan aruch*, soubor naučení a kázání rabiho Nachmana z Braclavi, Maimonidův *Průvodce zbloudilých*, *Sefer ha-midot*, *Kniha světél* od rabiho Isaaka Kooka. „Gabi?“ zavolal. Zdálo se mu, že slyší někoho přicházet, ale nikdo neodpověděl.

Gabriel odešel na slavnostní otevření hřiště, odtamtud pokračoval do synagogy na odpolední modlitbu a pak se zdržel s ostatními na kus řeči. Až když se navečer vrátil domů, našel ke svému notnému údivu v obýváku obrovský kufr, zabírající téměř čtvrtinu místnosti, a na gauči rozvaleného staršího bratra, který hlasitě chrápal a po tváři obrácené ke stropu se mu rozléval pokojný rybí výraz. Gabi se na bratra mlčky zadíval. Pozoroval jeho stoupající a klesající hrud' a rty, které se zachvěly při každém chrčivém výdechu. Jeho paže, překřížené na prsou a spočívající v absolutním klidu, jeho široká chodidla v kdysi bílých sportovních ponožkách s patami tak prodřenými, až se v tkanině jasně rýsovala vazba. Pak mu pohled sklouzl zpátky ke kufru. Roni, bratříčku. Usmál se na něj a opatrně ho pošimral na nose. Roni odpověděl ryčným zachrápáním.

Gabi se odebral do kuchyně a postavil na čaj. Rozsvítil. Teď si v klidu vypije čaj, pak přichystá oběma večeři a odříká večerní modlitbu. Zapnul rychlovarnou konvici, která po několika vteřinách zareagovala hučením, postupně silícím a přecházejícím do hrkavého bublání, až nakonec s cvaknutím odskočil spínač. Gabi vložil do skleněného šálku s jemným uchem sáček čaje značky Wissotzky, zamíchal cukr, lžička zacinkala o skleněné stěny.

„Udělej mi taky, dám si s tebou,“ ozvalo se z obývacího ochraptěle.

„Už to nesu.“ Gabi vešel do obývacího a postavil na policičku vedle Roniho hlavy skleněný šálek, u jehož dna se dosud rozpouštěly krystalky cukru. „Čaj,“ dodal na vysvětlenou a uvelebil se v křesílku naproti němu. Zamumlal požehnání Tomu, jenž svým slovem stvořil všechny pokrmy, párkrát do vroucího čaje zafoukal a pak opatrně usrkl. „Tak tě tu vítám, brácho. Dlouho ses neukázal.“

Roni se posadil a protáhl se ve snaze setrást rozespalost a únavu, způsobenou změnou časového pásma. „Uááááá,“ zívł nahlas.

Vzal čaj a hlučně z něj usrkl. „Přeslazenej,“ podotkl.

Pohlédl na bratra, který se dál usmíval. „Potřeboval bych se tady na nějaký čas zašít.“

„To mi došlo. Podle toho kufru.“

„Jasně.“ Oba dál mlčky popíjeli čaj. Co to má na hlavě za širokou bílou kipu se střapcem? přemítal Roni. Vousy má pořád stejně rozčuchané, ale trochu mu povyrostly, a ty pejzy – takové se snad nosí jen v ultraortodoxní čtvrti Mea Šearim, ne? V duchu však musel uznat, že nový vzhled bratrovi sluší, zbožnost padla jeho hubené postavě jako ulitá, ladila se zasněným leskem v jeho hnědých očích i s jeho světlou pletí. Z obou bratrů odjakživa vypadal jako správný chlapík z kibucu spíš Roni, byl opálený a silný a z očí mu číselo sebevědomí, ale i jistá lehkovážnost, jako by mu tam neustále pohrávala jiskřička šibalství.

„Neměl bys k tomu třeba nějaký sušenky?“

Gabi pohlédl ke kuchyni, ale zbytečně. Sušenky neměl.

Mlčení se prohloubilo, jen občas ho přerušilo usrknutí čaje. Nakonec se Gabi na bratra dlouze zahleděl. „Co s tebou bylo?“ zeptal se. „Napoleď jsme spolu mluvili na tvoje čtyřicátiny. Řekl jsi mi do telefonu,

že máš moc práce a že se ozveš večer, ale pak už jsi nezavolał. Půl roku ticho. A předtím jsme spolu mluvili na tvoje narozeniny o rok dřív. Co že nejsi v Americe?“

Roni vstal z gauče a vyhlédl z okna. Pod karavanem hvízdal vítr. „Ten výhled odsud je božskej, člověče. To se musí nechat.“ Otočil se a zadíval se na bratra. „A co je novýho u tebe, jak jde život? Ten chlápek, co mě svezl, říkal, že jseš svatej muž, prej hotovej anděl.“

Gabi se zasmál. „Chválabohu, nemůžu si stěžovat. Mám se skvěle.“

„Skvěle? Co je tady tak skvělýho?“

„Všechno. Jsem rád, že tu jsem.“

„A můžu tady u tebe zůstat? Jestli se máš skvěle, neznamená to třeba, že máš nějakou ženskou?“

„Čili podle tebe když se má člověk skvěle, musí v tom být ženská.“

„Jen se ptám, jestli u tebe můžu nějakou dobu bydlet.“

„Můžeš tu zůstat, jak dlouho budeš chtít.“

„Tak co se mračíš? Copak je takovej problém poskytnout vlastnímu bratrovi střechnu nad hlavou?“

„Já se nemračím.“

Roni vyšel z malého obýváku do předsíně uprostřed karavanu. „Kde tady máš záchod?“

Gabi zůstal sedět v křesílku, obyčejném dřevěném kusu nábytku ze sedmdesátých let s prodřeným čalouněním – veškeré vybavení karavanu posbíral během let v ulicích Jeruzaléma, kde ho lidé odložili jako nepotřebný –, a pil čaj. Slyšel, jak vodopád bratrovy moči crčí přímo do vody v záchodové míse; Roni neměl ve zvyku zamířit při močení proud ke keramickým stěnám toalety, aby nedělal takový hluk. Gabi zavřel oči.

„Nemrač se,“ zopakoval rezolutně Roni, když se vrátil ze záchodu. Vzal šálek čaje a podržel ho před sebou. „Já jsem tě nikdy v louži nenechal, když jsi ode mě něco potřeboval.“

„Já se nemračím,“ odvětil klidně Gabi. „Ale jak jsi mohl vědět, jestli náhodou něco nepotřebuju, když ses mi celý ty roky ani neozval?“ Karavan se náhle ponořil do hluboké tmy. Gabi vstal a vyhlédl z okna. „Zase vypadl generátor,“ řekl. „Ještě že tentokrát za to nemůže moje

rychlovarná konvice. Takhle aspoň máme uvařený čaj, než to zase nahodí.“

„Jdu se trochu provětrat,“ oznámil Roni. Tápatě zamířil ke dveřím, ale když míjel bratra, najednou se zastavil, ohlédl se, pak rozpřáhl paže a řekl: „Pojď ke mně, ať tě obejmú.“ Ale bylo to objetí trochu moc krátké a toporné, a ačkoli si v té tmě neviděli do tváře, Gabiho výraz zřejmě prozrazoval jistou odměřenost a Roniho úsměv byl poněkud strojený. „Jsem rád, že jsi přijel,“ prohlásil mladší z obou bratrů, když se vypros-til z objetí. Roni neodpověděl. Vyšel ven a práskl za sebou dveřmi, až se celý karavan zachvěl. Gabi se rozhodl, že večerní modlitbu odrecituje doma.

Noc

Karavany v osadě potemněly. Celý pahorek se pohroužil do tmy. Hluboké ticho, černočerná noc, zvuky doléhající sem z arabské vesnice – všechno bylo tak jiné než jeho život v posledních letech, přesto to v jeho nitru zahrálo na důvěrně známou strunu, snad že mu to připomnělo dětství v kibucu. Na Roniho dolehla únava z dlouhé cesty a změny časového pásma.

Z okraje osady se ozývalo drnkání na kytaru. Tklivá, pomalá píseň se nesla nádhernou nocí. Ronimu připadalo, že ji slyší blíž a blíž. Tu a tam míjel osadníky a poznal mezi nimi i známou tvář muže, který ho to dopoledne svezl, stál na zápraží svého domu a vedle něj zamklý chlapec se zelenou kípou a tváří posetou beďary. „Dobrý večer,“ pozdravil je Roni.

Otniel Asis se usmál. „Tak co, našel jste svého bratra, toho svatého muže? Byl to on?“

„Jo, jo. Díky.“

„Jdeme omrknout ten generátor. Už má taky nejlepší léta za sebou. Nepřidáte se? Každá pomocná ruka bude dobrá.“ Roni Kupper následoval Otniela a jeho syna Jakira k bráně osady. Voják Joni už tam byl a svítil baterkou, další voják generátor nahodil prudkým škubnutím za lanko. „Jak dlouho ještě budeme čekat, než nám sem konečně zavedou

pořádnou elektrinu?“ bručel Otniel, zatímco v okolních karavanech problikávalo světlo. „Máme tu ženy, děti. Pokaždé když generátor vypadne, klepou se strachy.“

Roni loudavě vykročil za skupinkou, která se vydala od brány zpátky do osady. Když míjeli nový karavan, Otniel se obrátil na Joniho: „Tys věděl, že nám mají přivést další karavan?“

„Ne,“ odušil voják.

„Omer nic neříkal?“

„Vůbec se mnou nemluvil, jen mi řekl, že mám rozvěsit po osadě vyhlášku. Byl celou dobu s vámi.“

„Pravda,“ připustil Otniel a podrbl se zamýšleně ve vousech. „Zvláštní.“ Půjčil si od Joniho baterku a posvítil jí na ztichlý karavan. „Velmi zvláštní,“ zamumlal pro sebe. Pak příbytek obešel. „Vyložili ho tady, s nikým se ne bavili. Ten karavan nemá nic, ani přípojku na elektrinu, na vodu, na odpad. Haló, je tam někdo?“ zavolal. Došel až ke dveřím a zabušil na ně. Chyběla jim klika.

Roni se odpojil od ostatních a pokračoval v procházce. Po několika minutách si uvědomil, že nechal osadu za sebou, tma kolem něj zhoustla a Ronimu připadalo, že se už příliš vzdálil od civilizace, a tak se otočil a vydal se zpátky. Drnkání na kytaru se teď ozývalo blíž, táhlá tesklivá melodie se dál nesla krajinou a chvílemi měl Roni pocit, že ji poznává, když vtom najednou nástroj umlkl.

„Stát!“ vyštěkl ze tmy rozkaz. Roni se obrátil a spatřil asi deset metrů před sebou hubeného mladíka. Až po chvíli si všiml, že se v šeru blýská zbraň namířená přímo na něj, a trvalo dalších pár vteřin, než spatřil pod namířenou zbraní kytaru. „Stůj, nebo střelím!“ vyhrkl znovu mladík a snažil se ovládnout svůj roztřesený hlas.

„Jen klid, nestřílej,“ řekl Roni a zvedl ruce vzhůru. Mysl měl zastřenou mrákotnou únavou, a tak v první chvíli nevěděl, jestli má být pobavený, že na něj míří hlaveň mladíka s kytarou, anebo propadnout panice. Navzdory nočnímu chladu cítil, jak mu po těle stéká pot, ale přinutil se promluvit pevným hlasem: „Jen jsem se šel projít, trochu se tu porozhlídnout.“

„Co se tu máte co procházet a rozhlížet? Navíc za tmy?“ Mladík váhavě popošel blíž.

„Co kdybys mi aspoň přestal mířit do ksichtu tou věcí?“

Mladík ale ruku se zbraní nesvěsil. „Až mi vysvětlíte, kdo jste. Nejdřív vypoví službu generátor a pak se tu najednou objeví podezřelý individuum. Musím se držet předpisů.“

„Jsem tu jen na pár dní, přijel jsem navštívit bratra.“

„Kdo je váš bratr?“

„Gabi. Gabi Kupper.“

„Gabi Kupper? Nikdo takový tady není.“ Hlaveň pistole se přiblížila Ronimu k čelu o dalších pár centimetrů.

„Vlastně ne, on si změnil jméno. Gabriel... Počkat, Gabriel... Sakra, teď mi to vypadlo...“

„Gabriel Nechuštan? Proč to neřeknete rovnou? No jo, teď už vidím tu podobu.“

A sklonil hlavěň. „Odpustíte mi to, že jo? Víte, tady v okolí je to samej arabskej bratranec, vždycky vylézají z děr za tmy. Nedáte si koláček?“

Koláčky napekla Žeňa Freudová, učitelka matematiky, která obývala karavan hned vedle hlavní brány se svým manželem Eleazarem, armádním poručíkem v záloze. Ten zase pracoval s počítači a pocházel z osady severně od Jeruzaléma. Žeňa Freudová ráda pekla vojákům různé zákusky a nechávala jim je na tácku ve strážní věži. „Ne že bych já byl voják,“ dodal na vysvětlenou Nir Rivlin, vyzbrojený pistolí a kytarou, zatímco se Roni hladově ládoval kokosovými koláčky s čokoládovou polevou. A vyložil mu, jak to v osadě chodí. Zpravidla ji střeží čtyři až šest vojáků, jeden z nich, Joni, je tu nastálo a ti ostatní se střídají. Většinu hlídek obstarají oni, ale obyvatelé osady jim vypomáhají o nocích. Tyhle noční hlídky jsou spravedlivě rozdělené mezi všechny zdejší muže, ačkoli najdou se takoví, co za sebe seženou někoho jiného, komu zaplatí, aby vzal hlídku za ně – většinou jsou to otcové od rodin, zaplatí svobodným mladým klukům, kteří mají přece jen víc volného času. „Já teda svobodný nejsem,“ zdůraznil hned. Sám má ženu a děti, ale noční hlídky drží rád, a krom toho nemá peníze, aby za sebe zaplatil náhradu, protože ještě studuje, dodělává si kvalifikaci – chce být šéfkuchařem, a tak

navštěvuje kurzy jeruzalémského Kulinárního institutu košer kuchyně, tenhle týden ho čeká zkouška z práce s nožem, pokročilé techniky krájení, minulý týden zase měli seminář základů přípravy těsta – křehké těsto, listové těsto, těsto kynuté... Nir Rivlin mluvil a mluvil, proud řeči nebral konce, až po nějaké době Roni unaveně navrhl: „Nechceš zase něco zahrát?“ Nir vzal do ruky kytaru a zeptal se: „Co bys chtěl slyšet?“ Po krátké diskusi se shodli na písni *Perfect Day* od Lou Reeda.

Seděli na potrhaném gauči, kterého se kdosi zbavil a nechal ho venku, a dívali se na hvězdy mihotavě zářící nad ztemnělou pouští. Generátor monotónně bzučel.

„Ostatní se na hlídce taky modlí a hrají na kytaru?“ zeptal se Roni.

„Každý si to udělá po svém. Někdo ten čas využije k tomu, že se dvě hodiny prochází nocí a medituje, jiný se třeba věnuje studiu a modlitbě. Já hraju na kytaru. Někdo si zase s sebou bere notebook a kouká na filmy. Anebo tu jen tak sedí, kouří a pije kafe. A občas se dá do řeči s někým, kdo zrovna jde kolem.“

„A brácha?“

„Gabriel? To je světec. Vždycky si bere hlídku o půlnoci, aby se mohl pomodlit půlnoční tikun. Víš vůbec, co to je? Znáš verš: *Vyprávět o tvé lásce za svítání, o tvé věrnosti zpívat za noci?* Tobě asi víra nic moc neříká, co? Noc je čas samoty, kdy se svět oprostuje od všedních starostí. Je to příležitost k usebrání, k očistě od zlých myšlenek. Někdy Gabriel jen tak postává na strážní věži a vštěpuje si výroky rabiho Nachmana. Jindy prý zas odchází až na druhý konec pahorku, kde nepotkáš živou duši, a zůstává tam o samotě, jen ve společnosti hvězdného nebe a pouště. Rozmlouvá s Nejvyšším. *V samotě opouští člověka žal a vstupuje do něj radost.* Dáš si šluka?“

Nir vytáhl z náprsní kapsy jointa, kterého si ubalil před začátkem hlídky. Potáhl z něj, až to zasychelo, vyfoukl vzhůru tenký proužek dýmu a podal žhnoucí oharek Ronimu. *„Jak zpívají stébla trávy svou píseň oslavnou – každý lísteček zpívá Nejvyššímu bez jediné postranní myšlenky, bez zakolísání, aniž očekává za své konání sebemenší odměnu. Jak krásné a líbezně je naslouchat jejich zpěvu, jak dobré je spolu s nimi v bázni vzdávat Bohu slávu. – To se člověk úplně vznášá, co?“*

Tma kolem byla neproniknutelná a hluboká, jako to bývá na místech daleko od světél velkoměst – osada neměla pouliční osvětlení. Doléhalo sem skřehotání žab, vrzání sarančat a cvrkot cikád, tu a tam ve stájích zaržál kuň („To je Killer, Jehuův hřebec“), na dvorech štěkali psi („To budou Bejlin a Condoleezza od Otniela“), vítr zašuměl v travinách anebo odkudsi zanaříkal dětský pláč („Nejspíš Nefeš nebo Šuv-El“). Když udeřila zvláště tuhá zima, vyprávěl Nir, stávalo se, že se uprostřed noci spustila průtrž mračen tak divoká, že nebylo slyšet vlastního slova, a hrozivý víchř lomcoval karavany, až se zdálo, že je strhne a odnese do povětří. Letní noci zase dole v arabské vesnici patřily svatbám, veselícím a tancovačkám, muzika vyřvávala na plné pecky, darbúky bubnovaly, hlasy zpěváků o rozsahu několika oktáv se nesly vysoko k nočnímu nebi a občas se k nim připojila slušná salva rachejtlí, které vykouzly na obloze sice primitivní, zato ale náramně hlučný ohňostroj, čímž vyděsily Lízinu, Bejlina a Killera i místní malé děti, a ti všichni svorně spustili tu svou neméně hlasitou symfonii zvuků, až muži v osadě zděšeně procitli, vyskočili z lůžek a s bušícím srdcem popadli zbraň.

Ale také tu hluboko v noci býval naprostý, velebný klid. Když už se osadníci odebrali do svých příbytků, uložili děti ke spánku, navečeřeli se a osprchovali, když skončily večerní zprávy v televizi a oni zavřeli rozečtenou knihu, dokončili rozdělanou práci, vyřídili si, co potřebovali, a ulehli ke spánku pod chatrnými střechami karavanů, nad nimiž se klenula obloha posetá oslnivě zářícími hvězdami. Ve spánku se mysl od-poutává od těla a očisťuje, vyklízí prostor inspiraci, vnuknutí. *Když spíme, naše duše se vznese na onen svět a spánek je stezkou, po níž mysl kráčí...*

„Asi bych se taky měl jít natáhnout,“ zívá Roni. „Pořád jsem ještě nastavený na americké čas, všechno mám zpřeházený.“ Nir Rivlin na něj překvapeně pohlédl, jako by úplně zapomněl, že tam je. Pak se koukl na hodinky a prohlásil: „Už je skoro půlnoc, končí mi hlídka.“ Vytáhl z kapsy u kalhot list papíru. „Tak kdopak mě má dneska vystřídat... A vida, tvůj bratr! Bohudíky. Pojď, vytáhneme toho spáče ze snů.“

Když se přiblížili ke Gabiho karavanu, spatřili jeho postavu, jak už vychází do tmy. Ztěžka klopytal po pahorku, nohy ho sotva nesly a mrazivý vzduch ho štípal do tváří. V ruce držel šálek kávy, která

venku rychle vychládala. Vítr k nim zdálky přinášel útržky tlumené arabské hudby.

„Zdravím tě, svatý muži!“ řekl Nir.

„Nápodobně,“ odpověděl rozespalým hlasem Gabi. Zrak mu zabloudil od Nira Rivlina k Ronimu, u kterého se na pár vteřin udiveně zastavil, než se vrátil zpátky k Nirovi. „Jak se daří tvojí Šaulit?“

„Pánbůh zaplať.“

„Nebude už pomalu rodit?“

„S pomocí Boží, už to má za pár. Teď jí začíná devátý měsíc.“

„No teda,“ usmál se Gabi. „Jsem zvědav, který měsíc se vám ten malý narodí, jestli to stihne už v adaru, anebo až v nisanu.“

Všichni tři tam stáli chvíli mlčky. Dokonce i na Nira, který mluvil poslední dvě hodiny bez zastavení, jako by najednou padla únava a už ze sebe nedokázal vypravit kloudnou větu. Nakonec Gabi řekl: „No jo, chlapi, běžte spát. Dobrou.“

Ráno

Když se Gabi vrátil z ranní bohoslužby, Roni v obýváku pořád ještě spal. Gabi opatrně položil na stůl sáček s modlitebními řemínky, ale když pak cinkla lžička o šálek, bratra to probudilo.

„Dobré ráno,“ pozdravil Gabi. „Dáš si čaj?“

„Kafe,“ odpověděl ochraptělý hlas jeho bratra. „Páni. Spal jsem jako zabíječ. V první chvíli jsem si nemohl vzpomenout, kde to jsem.“

„Dobrý a sladký je člověku spánek,“ zarecitoval Gabi výrok rabiho Nachmana. „To je tím tichem tady.“

Roni vytáhl z bleděmodré krabičky cigaretu. Gabi na ni vrhl ostrážitý pohled. „Mám otevřít okno?“ zeptal se ho starší bratr, ale když Gabi vstal a zamířil k oknu, poznamenal: „Není na to trochu zima, abychom tu seděli s oknem dokořán?“ Gabi ale stejně okno otevřel. „Poslyš, nemám tu moc jídla. Nevěděl jsem, že přijedeš. Jestli se ráno dostanu do Maale Chermeš, něco nakoupím. Ale je pátek, nebudou

mít dlouho otevřeno.“ Na okamžik se zamyslel. „Nemáš tu náhodou auto? Mohl bych tam zajet ještě teď, než vyrazím do práce.“

„Nemám nic,“ odpověděl Roni. Gabi pozvedl obočí.

„Hele, co to má být, ten Gabriel Nechuštan?“ zeptal se Roni a vyfoukl obláček kouře přes síť proti komárům. Kouř přes ni pronikal pomalu, jako by zkoušel, co vydrží.

„To jsem já.“

„Jak ty? Gabriel, to bych ještě pochopil. Ale Nechuštan? Kdes k tomu přišel?“

„Pohebrejštil jsem si jméno. Kupper znamená měď, *nechošet*. To jsi nevěděl? Naši prapředkové v Německu museli obchodovat s mědí. A měď je nejpevnější kov na světě.“

Roni překvapeně povytáhl obočí. Gabi pohlédl na bratra, rozvaleného pohodlně v křesle. Už nebyl tak svalnatý jako kdysi, ale pořád působil mužně – hustá hříva vlasů, tváře zarůstající strniskem, osmahlá hrud' pokrytá měkkým porostem chlupů. Jeho bratr byl podsaditější než Gabi, ne tak vysoký, zato chlupatější. Cizí člověk by si na první pohled nevšiml podoby mezi nimi, snad jen by se na chvíli pozastavil u tvaru hnědých očí, ale i tam se lišil vřelý, rošťácký pohled v očích Roniho od váhavého, důvěřivého pohledu jeho mladšího bratra.

„Někdo mi kdysi říkal, že až zase přijde doba ledová – a ona přijde, protože z vůle Nejvyššího se v přírodě všechno vrací ve věčném koleběhu – až přijde doba ledová, celou Zemi pokryje silná vrstva ledu o tloušťce několika kilometrů. A ten led svou obrovskou tíží rozdrtí celý svět, jak ho známe, na tenkou vrstvičku prachu. Ale jestli se někdo přes ten ledový plášť prokope až k těm dvěma centimetrům prachu, které dřív bývaly lidstvem, najde tam hlavně měď. A to proto, že tenhle kov používáme tak často a je tak pevný. Všechno ostatní se obrátí v prach, promění se v nicotu. Ale měď přetrvá.“

„A co to vypovídá o naší rodině? Že jsme silní?“ zasmál se Roni. Gabi pokrčil rameny.

„Nechal sis to změnit i úředně?“

„Ne.“

Pár minut popíjeli každý ze svého šálku. Nakonec se Gabi zeptal: „Jak jsi to myslel, že nic nemáš? Co se stalo?“

„To je na dlouhý povídání.“

„Povídej, já poslouchám.“

Roni otevřel síť proti komárům a vyhodil z okna oharek cigarety. „Teď ne, ještě na to bude času dost. Musíš do práce, ne?“

„Jo. Ale rád bych věděl, co se dělo s mým bratrem. A taky by neškodilo vědět, jak dlouho se tu hodláš zdržet. Dostal ses do nějakého průšvihů?“

„Ne, žádnéj průšvih, o nic nejde. Prostě jsem jen potřeboval změnit vzduch. Kdo je tohle? Ten má teda oči.“ Ukázal na fotografii velikosti větší pohlednice, která stála opřená na polici v knihovně. Byla černobílá a zachycovala muže s dlouhým plnovousem a kožešinovým štrejmllem na hlavě. „Jako by mě provrtával pohledem.“

Gabi pohlédl tím směrem. „To je rabi Kook.“

„Aha.“

„Ten zápal v očích, vid’?“ Gabi se obrátil zpátky k bratrovi. „Ale ne-snaž se to zamluvit. Jak to teda je – o nic nejde, nebo je to na dlouhý povídání?“ Když Gabi nedostal odpověď, odešel k sobě do pokoje a vrátil se v montérkách, z nichž vykukovaly bílé trhánské talitu, posadil se a zavázal si tkaničky pracovních bot. Pak se usmál a vstal. „Nevadí, probereme to někdy pozdějc. Už fakt musím běžet.“

„Neboj,“ ozval se Roni, „nebudu ti tady překážet dlouho. Potřebuju si jen na chvíli dát voraz. Jen co se dám trochu do kupy, zas půjdu. Víš co,“ pokračoval, zatímco vstal, vyklonil se z okna a rozhlédl se po okolí, „stejně bych v takový díře dlouho nevydržel.“

Gabi se usmál. „Tak já padám. Hezký den.“

„Tobě taky, Gabrieli Nechuštane!“ zasmál se Roni, ale když dveře za Gabim zaklaply, úsměv z jeho tváře zmizel.

„Dneska ráno jsem vážně myslela, že se zblázním,“ zaslechl Gabi, jak říká Šaulit Rivlinová své přítelkyni Nechamě Jisraeliové, když obě ženy míjel na cestě do práce. Pozdravil je mírným úklonem hlavy, ale do očí se jim nepodíval. Slunce ho příjemně hřálo v zátylku. Minul karavan,

který sem přivezli předešlého dne, a zbrusu nové dětské hřiště. Bůh je tak dobrý. Jestli mu sem přivedl bratra zrovna v den plný slibných, radostných nových začátků, musí to být příznivé znamení. Così upoutalo jeho pozornost. Dětská botička. Zvedl ji z trávy. Sandál značky Nimrod, velikost 23. Odnosl ho do jeslí a pokračoval v cestě k Otnielovu statku. Otniel už stál venku, dlaní si stínil oči před sluncem a druhou rukou si přidržoval telefon u ucha. „Nechuštane, no sláva, pospěš si!“ popohnal ho Otniel, jen co ho spatřil. „Musíme nachystat bedny pro Morana. Vteřinku, teď telefonuju.“

Pátek je krátký pracovní den a v úřadech bývá těžké někoho zastihnout, Otniel Asis však měl bohudíky v mobilu uložená soukromá telefonní čísla několika důležitých osob, především mobil na poslance Knesetu Uriela Cura, který zrovna včera vystoupil s projevem na slavnostním otevření dětského hřiště.

„Dobré ráno, Urieli, u telefonu Otniel... Ano... Děkuji... Poslyšte, víte něco o demarkační vyhlášce, kterou nám tu včera rozvšesili...? Demarkační, ano. Demarkační vyhláška... Kapitán Omer... Berkovič, ne, počkat, Levkovič... Ano, hned po slavnostním otevření hřiště... Děkuji, to byste byl velice laskav. I takhle krátce před šabatem? Jsem vám hluboce zavázán, pane poslanče.“

Ještě dlouhé minuty mluvil toho rána Otniel do telefonu, zatímco Gabriel vedle něj chystal bedny se zeleninou a mléčnými výrobky pro jejich distributora Morana. Pokud jde o ten nový karavan, vysvětlil Otnielovi Natan Eliav, tajemník obecní samosprávy Maale Chermes I, který se v této záležitosti telefonicky informoval u předsedy oblastní rady Dova, na středoizraelském velitelství a u několika dalších funkcionářů, došlo tu patrně k nedopatření. Karavan směřoval do jiné vznikající osady, Givat Ješua, založené osadníky z Ješuy na protější straně vádí, jenže řidič kamionu si spletl cestu, s nikým se nebavil, karavan zkrátka složil na prvním volném místě, které mu padlo do oka, a odjel.

Jak se však vzápětí ukázalo, převoz karavanu na původní místo určení nebude tak jednoduchá záležitost. Včera sice bylo vydáno povolení k jeho transportu, vyřízen však nebyl souhlas od stavebního úřadu ani povolení zapojit přívod vody a elektřiny – což je obojí podmínkou pro to, aby

mohla být mobilní obytná buňka složena a umístěna na pozemku. Souhlas ke stavbě už mezitím díky kontaktům na ministerstvu bytové výstavby zřejmě přišel, do věci se však vložil sám ministr vnitra, který prohlásil, že se osobně postará, aby nebylo vydáno nové povolení k převozu – muselo se k němu něco donést, kdo ví, třeba vám tam Šin Bet nasadil informátora, poznamenal Natan Eliav a Otniel si pomyslel, na tom něco je, nebylo by to až takové překvapení, ale kdo to může být? Že by ten nový mládenec, Gabrielův bratr? Po očku pohlédl na Gabriela, který se pilně otáčel vedle něj, a přemýšlel, jestli má něco říct, ale nakonec si to nechal pro sebe. Jeden nikdy neví. V každém případě, pokračoval Natan do telefonu, odmítá ministr povolit přepravu mobilního domu, což je sice rozhodnutí namířené proti osadníkům, ve výsledku to ale znamená, že karavan v osadě nějaký čas zůstane, čili možná by stálo za to, podívat se do seznamu čekatelů a nabídnout některé z rodin, které projevíly zájem žít v osadě, aby se do něj nastěhovala.

Otniel věděl přesně, ve které zásuvce mají doma čekací listinu – jeho žena Ráchel spolu s Chilikem předsedala výboru pro přijímání nových osadníků. Řekl si, že ještě pár dní počká, a pokud ministr vnitra své rozhodnutí nezmění, ubytují v karavanu novou rodinu. A vykročil ke Gabrielovi, aby mu pomohl s chystáním beden.

Konečně mu zavolal zpátky poslanec Uriel Cur. „Demarkační vyhláška souvisí s bezpečnostní zdi,“ sdělil mu.

„Cože?“ zareagoval překvapeně Otniel. Je pravda, že se po okolí často pohybovali zeměměřiči, stavební inženýři, armádní důstojníci, zkrátka nejrůznější lidé, kteří měli s výstavbou zdi co do činění. Ale ti už tu brousili několik let a dávno je nikdo nebral vážně. „Myslel jsem, že tudy vůbec nepovede.“

„Nevím, jestli ji tu nakonec opravdu postaví, ale jak jsem vyrozuměl, zřejmě padlo rozhodnutí podniknout v této věci jisté kroky. Linie má vést přes olivový háj vašich sousedů z Harmíše.“

„Ale jak se to potom dotýká nás?“ podivil se Otniel.

„Oblast spadající pod rozhodnutí o záboru půdy, vydané armádou v souvislosti s výstavbou bezpečnostní zdi a nárazníkové zóny kolem ní, zasahuje zčásti i na pozemky vaší osady.“

„Ale jak to?“ záupěl Otniel. „Odkdy vede bezpečnostní zeď přes území izraelské osady? Demokracie a základní lidská práva vám tam v Jeruzalémě nic neříkají?“

„Máte naprostou pravdu,“ odvětil poslanec, „obvykle se to nestává. I tentokrát byla k výstavbě zkonfiskována výhradně půda v soukromém vlastnictví Palestinců, ale vy do ní patrně zasahujete. A je tu ještě jeden háček. Ta vaše osada není zanesená v mapách.“

„Nesmysl,“ ohradil se Otniel, ačkoli stejně dobře jako poslanec věděl, že je to pravda, a koneckonců je pro ně lepší, když na mapách není zachycen aktuální stav a vojenské letectvo nepořizuje letecké snímky oblasti. Ušetří si tím spousty popotahování. Tohle ponaučení si oba odnesli z dlouholeté zkušenosti v osadnickém hnutí.

„A to není všechno,“ pokračoval Uriel Cur. „Levicoví aktivisté se obrátili na ministerstvo vnitra a začali vykřikovat, jak je prý možné, aby bezpečnostní zeď vedla přes olivový háj patřící Arabům, když přitom hned v sousedství leží nelegální osada, která se v poslední době rozrůstá, má nové dětské hřiště, přibývají další karavany a tak dále. Ministr vnitra chce vypadat jako správný chlapík, takže jim slíbí, že nová osada přijde pryč, a vydá demarkační vyhlášku. Chápete?“

Otniel si jednou rukou přitiskl telefon k uchu a druhou si položil na čelo. Usilovně přemýšlel, kdo jen mohl vynést informaci o novém dětském hřišti. A jaké nové karavany, co je to za nesmysl? Přibyl tu jen jeden, a to ještě omylem...

„Čili asi tak. Šabat šalom, příteli. Na vašem místě bych si s tím příliš hlavu nelámal. Příští týden se o to postaráme. Zatím se držte a pozdravujte naše milé kamarády levičáky, ha ha!“

„Levičáky?“

„Vy to nevíte? V té vaší arabské vesnici se chystá levicová demonstrace, dnes odpoledne.“

Otniel zavřel oči a promnul si víčka. Jako by před šabatem neměl už takhle starostí nad hlavu. „Ale... za co chtějí demonstrovat? Dostali přece, co chtěli, mají proti nám tu vyhlášku, ne?“

„Copak já vím? Proti stavbě zdi. Proti osadě. Za záchranu arabských olivovníků. Znáte levičáky, myslíte, že takhle v pátek odpoledne mají

něco lepšího na práci než vyrazit si do Judska a Samaří zamávat pár transparenty? Spolehněte se, že nějakou záminku už si najdou. Inu, příteli, budu muset končit, den se nám krátí. Šabat šalom.“

Demonstrace

Ten hrot. Špička. Pahrбек. Co ho na něm tak vzrušuje? Oči mu tam vždycky sklouznou, samozřejmě ví, že se to nesluší, ale tady nerozhoduje on, nýbrž jeho oči, pokaždé tam samy zamíří, ze všeho nejdřív právě tam, a nejlepší jsou v tomhle ohledu právě takovéhle předjarní dny, kdy vás slunce zrána pošimrá po tváři a vzbudí ve vás sladkou iluzi, že stačí obléct si jen něco lehkého, jenže pak se najednou rozpomene, že zima ještě neskončila, schová se za mraky a rázem se ochladí.

Nejraději má, když zjistí, že v cestě nestojí žádná překážka, žádná bariéra, že jsou hned tam, na dosah ruky, za tenkou vrstvou látky. Tenhle pohled je krásnější než odhalená ňadra, protože ta neponechávají žádný prostor fantazii, mohou být příliš úzká, příliš mohutná, příliš drobná, nesouměrná, povadlá, hruškovitá. Odhalená ňadra mohou vypadat zkrátka jako to, čím jsou – jako tukem obalené mléčné žlázy, a tukem obalené mléčné žlázy v něm žádné vzrušení neprobouzejí. Ani prsa ne. Prsa jsou pro ženské a pro kojence. Ovšem ňadra, to je něco pro chlapy. A když zůstávají ukrytá zrakům za minimalistickým, te-nounkým závojem, jako je hedvábná blůzka anebo obnošené bavlněné tričko, krev se v něm rozbouří.

A právě takový výhled se Ronimu naskytl pod tričkem s nápisem OKUPACE NÁS OSLABUJE, viděl je, kyprá a štavnatá, jak svobodně poskakují nahoru a dolů a nic jim nebrání, a uprostřed se do látky zabodávají hroty vztyčených, masitých bradavek, širokých a zkušených; bradavky té, která dobře ví, že tam jsou a jakou mají cenu.

Když před dvěma dny opouštěl nadobro San Francisco, lehké šaty a hluboké výstřihy pro něj představovaly jen vzdálenou vzpomínku. Pak přistál v Izraeli a z Ben Gurionova letiště zamířil rovnou do vnitrozemí, do nábožensky založené osady, kde – jak předpokládal – si takovou podívanou,